

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ЗЕЛЕНОГО БУДІВНИЦТВА В ПЛАНУВАЛЬНИХ РІШЕННЯХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Агеєва Галина Миколаївна
Національний авіаційний університет
gala.agieieva@gmail.com

Враховання впливу на навколишнє середовище при проектуванні, будівництві та експлуатації – один з принципів зеленого будівництва об'єктів різного призначення.

Не виключенням є й заклади вищої освіти. Зокрема, забудова території Національного авіаційного університету (НАУ) є результатом багаторічного впровадження комплексу вдалих містобудівних та архітектурних рішень спеціалізованого закладу вищої освіти впродовж другої половини ХХ ст. [1-3].

На час будівництва це була периферійна відносно центру міста ділянка, частка якої була зайнята фруктовим садом та межувала з територією, призначеною для будівництва житлового масиву «Відрадний» для забезпечення житлом співробітників домобудівного комбінату ДБК-3.

Забудова території галузевого закладу вищої освіти здійснювалася комплексно: за єдиним планом формувалися навчальна, спортивна, житлова та господарчі зони.

У відповідності до планів розвитку окремих факультетів та університету в цілому будівництво здійснювалося у декілька етапів [1].

На даний час на території розташовані навчальні корпуси №№1-11, Центр культури та мистецтв, навчально-спортивний оздоровчий центр, їдальня та ін.

Аналіз сучасної містобудівної ситуації дозволив оцінити вплив рекреаційної та фізкультурно-спортивної зон НАУ на середовище тотальної урбанізації Солом'янського району та можливість створення на її основі своєрідного кластера позитивних змін соціальної структури Києва [3].

Значна за розмірами територія НАУ (72 га) межує з житловою забудовою, міським парком «Відрадний», просвітницьким музеєм просто неба «Мамаєва слобода». Останній розташований довкруг історичного урочища, в якому бере початок річка Либідь.

Територія вміщує фрагменти природного каркасу, які були збережені в процесі розпланування та урбанізації. Високий рівень озеленення додає території НАУ привабливості впродовж року: її користувачами є не тільки працівники та студенти, але й мешканці наближених до університету житлових будинків та кварталів.

Рекреаційна зона НАУ має систему спланованих пішохідно-транспортних зв'язків між окремими складовими фізкультурно-спортивною зони, іншими функціональними зонами території університету та зупинками

громадського транспорту.

Родзинкою рекреаційної зони є яскравий природний ландшафт. Перепад висот поверхні землі сягає 10-13 м. Саме він, у комплексі з низкою теренкурів, зокрема, «студентські гуртожитки – спорткомплекс», «науково-технічна бібліотека – спорткомплекс», створює позитивний психоемоційний ефект від руху пішки з активним або пасивним сприйняттям ландшафту [3].

Розміщення зелених насаджень виконано за стаціонарною формою, характеризується різноманіттям дерев, чагарників, багатокольоровою трав'яною та квітковою рослинністю.

В умовах напруженого режиму навчання та праці це дає змогу отримати позитивний результат від впливу природно-кліматичних умов та руху в середовищі тотальної урбанізації столичного мегаполісу.

Поєднання рекреаційної зони НАУ з відкритими територіями та озеленими просторами міського парку «Відрадний», просвітницького музею просто неба «Мамаєва слобода» забезпечує:

- формування сприятливих мікрокліматичних умов та покращення екологічного стану довкілля;
- формування екологічно стійкої системи зелених насаджень житлового масиву «Відрадний» та Солом'янського району;
- збереження значних за площею ділянок природного ландшафту та об'єктів культурної спадщини (виток р. Либідь, парк «Відрадний»; архітектурний ансамбль «Мамаєвої слободи»);
- додатковий рівень комфорту перебування та занять фізичної культурою та спортом різних верст населення у природних умовах у різні пори року [3].

Тому для мешканців будинків, розташованих поруч з НАУ, парком та музеєм, останні є більш привабливими для занять масовим спортом та відпочинку, ніж спортивні майданчики та стадіони закладів загальної середньої освіти в зоні пішохідної доступності [3].

Вдале рішення ландшафту території НАУ не є статичним, воно дозволяє впродовж року змінювати її кольорове вирішення, створювати різноманітні за наповненням рекреаційні зони та мотивує до пошуку нових ідей та шляхів їх реалізації [2-5]. Наприклад, у 2018 році здобувачами вищої освіти спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» були розроблені передпроектні пропозиції щодо створення комплексу осередків відпочинку для іноземних студентів – представників Ірану, Китаю, Марокко, Туреччини – та відновлення фонтану біля корпусу №6 [4]. Вони вміщували відповідні декоративно-пластичні та кольорові трактування простору, рішення щодо його озеленення, зміни шумового та екологічного режимів [6].

Звертають на себе планувальні рішення навчальних корпусів №№ 1, 8, 8-а, Навчально-технічної бібліотеки, які формують відкриті у бік проспекту Любомира Гузара парадні двори – курдонери. Територія останніх спланована, благоустроєна та озеленена за стаціонарною формою (дерева,

живоplotі, трав'яна та квітнева рослинність). Це не тільки виконує вагомі іміджеві функції, але й сприяє покращенню екологічного стану ділянки забудови НАУ вздовж проспекту [2].

Аналіз планувальних рішень навчальних корпусів дозволив виявити приміщення з надмірною інсоляцією та запропонувати відповідні заходи щодо її зниження, зокрема, суцільне або локальне вертикальне озеленення [4, 5].

Для будівель навчальних корпусів №№3-6, які формують єдиний комплекс, мають схожі за архітектурою рішення, озеленення вертикальних поверхонь може вирішити не тільки проблему уникнення надмірної інсоляції, але й змінити на краще їх екстер'єр. Водночас можуть бути вирішені завдання щодо теплової ізоляції будівель у відповідності до вимог чинних нормативних документів у галузі будівництва України.

Територія та забудова НАУ є наочними прикладами функціонального зонування, планування, благоустрою та озеленення території окремого закладу вищої освіти, які активно використовуються в навчальному процесі здобувачів вищої освіти спеціальностей 191 «Архітектура та містобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

ЛІТЕРАТУРА

1. Національний авіаційний університет : літопис / М. С. Кулик та ін. Київ, 2010. 368 с.

2. Агеєва Г. Н. Курдонери будівель Національного авіаційного університету як складові системи озеленення міських територій. *Архітектура та екологія: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.*, м. Київ, 16-18 лист. 2020 р. Київ: НАУ, 2020. С. 15-16.

3. Агеєва Г. М., Чернишева М. О., Коробко К. В. Містобудівна та соціальна роль фізкультурно-спортивних зон закладів вищої освіти у контексті сталого розвитку. *Теорія та практика дизайну*. 2021. Вип. 23. С. 5-20. DOI: 10.18372/2415-8151.23.16258

4. Буркач А., Сукач Т., Агеєва Г. Вертикальне озеленення фасадів як засіб уникнення надмірного інсоляційного режиму приміщень будівель. *International scientific - practical conference of young scientists «Build-master-class-2019» 27 - 29 of November 2019: Conference proceedings*. P.24-25.

5. Буркач А., Сукач Т., Агеєва Г. Символ величі університету – «стіни, які повити плющем» (до 85-річчя НАУ). *International scientific - practical conference of young scientists «Build-master-class-2019» 27 - 29 November 2019: Conference proceedings*. P.88-89.

6. Церковна О. Міські простори з фонтанами: закономірність формування шумового та екологічного режиму. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2021. № 61. С. 256–275. DOI: 10.32347/2077-3455.2021.61.256-275